

GEZINSZORG:

essentieel in het zorg-
en welzijnslandschap

memorandum 2024-2029

zorggezind
Thuiszorg Netwerk

Op 9 juni trekken zo'n 5 miljoen Vlamingen naar de stembus. Eén ding staat vast: de nieuwe regering staat voor tal van uitdagingen. Zeker wat de zorgsector betreft. Met dit memorandum willen we niet enkel informeren, maar vooral ondersteunen en inspireren voor het beleid van morgen. Het biedt beleidsmakers op verschillende niveaus **4 onmisbare bouwstenen** om de toekomst van kwaliteitsvolle thuis- en gezinszorg te waarborgen.

Deze fundamenten zijn ontwikkeld binnen Zorggezind, de koepelorganisatie van erkende diensten voor gezinszorg in Vlaanderen.

1 100% toegankelijke gezinszorg: nood aan een groeiend aanbod
Pagina 8

2 sterke medewerkers maken sterke gezinszorg
Pagina 10

3 kwalitatieve gezinszorg vereist financiële zekerheid
Pagina 12

4 diensten empoweren als sociale ondernemers
Pagina 14

Gezinszorg, een onmisbaar onderdeel van thuiszorg, biedt laagdrempelige zorg en ondersteuning voor iedereen, vanaf de geboorte tot het laatste hoofdstuk van het leven. We staan jonge gezinnen bij vanaf de geboorte, begeleiden ouderen om comfortabel thuis te blijven wonen, ondersteunen mensen met een beperking in hun streven naar onafhankelijkheid, bieden steun aan hen met psychische kwetsbaarheid ... en zijn er als nabije metgezel voor zij die zich in de laatste levensfase bevinden.

Doordat we vaak en langdurig bij de cliënt thuis zijn, pikken we snel niet-plusdingen op zoals de eerste tekenen van dementie, vereenzaming, mis(be)handeling of suïcidaal gedrag. Op deze manier dragen we bij aan het voorkomen van ernstigere gezondheidsproblemen en verminderen we de noodzaak voor intensievere en duurdere zorgdiensten, waardoor we de druk op het bredere zorgsysteem verlichten.

Gezinszorg overstijgt het individu en strekt zich uit tot een geïntegreerd netwerk rondom de cliënt. Samen met cliënten, hun mantelzorgers en andere informele en professionele zorgverleners, streven we naar een holistische aanpak om hun zorgen en ondersteuningsnoden op te vangen.

Daarom benadrukken we de noodzaak om te blijven investeren in kwalitatieve gezinszorg. Alleen zo kunnen we de rol van gezinszorg versterken en een solide basis leggen voor een gezond, veerkrachtig zorglandschap dat voor iedereen toegankelijk is.

Laten we samen een brug slaan tussen visie en actie. Dit memorandum bevat onze voorstellen én oplossingen. Laten we dus in gesprek gaan, debatteren, en vooral luisteren naar elkaar. Laten we samen streven naar een zorglandschap dat niet alleen de noden van vandaag aanpakt, maar ook veerkrachtig genoeg is om de uitdagingen van morgen het hoofd te bieden.

Wij staan alvast klaar om de handen uit de mouwen te steken. Jullie ook?

Gezien ik in een rolstoel zit, zijn de medewerkers van gezinszorg in de eerste plaats mijn armen en benen. Ze helpen me bij dagelijkse handelingen zoals koken, aankleden, boodschappen doen, of de transfer naar het toilet. Hun waarde gaat echter verder dan fysieke hulp: ze bieden vaak een **luisterend oor** en **emotionele steun**. Noodgedwongen zijn ze zeer aanwezig in mijn leven - zonder dat het echt opvalt. Op bewonderenswaardige wijze perfectioneren ze de kunst van **discreet** zijn. Dankzij hun stille kracht ervaar ik de **vrijheid** om zelfstandig te wonen.

Freekje (39) - cliënt gezinszorg

gezinszorg **becijferd**

103

erkende diensten voor gezinszorg

160.000

cliënten waar we zorg en ondersteuning bieden

16.677

gezinnen waar kraamzorg werd geboden

20%

van alle geboortes

22.956.221

geboden uren zorg en ondersteuning

+25.000

enthousiaste medewerkers

1.949

cliënten die zorg en ondersteuning kregen in centra voor dagopvang

680

cursisten

opgeleid tot verzorgende-zorgkundige in **34**

opleidingstrajecten

GEZINSZORG = doelgerichte zorg en ondersteuning

Gezinszorg is er **voor iedereen**, van de allerkleinsten tot de allergrootsten, **op elk moment** dat het nodig is.

We staan jonge gezinnen bij vanaf de geboorte, begeleiden ouderen om comfortabel thuis te blijven wonen, ondersteunen mensen met een beperking in hun streven naar onafhankelijkheid, bieden steun aan hen met psychische kwetsbaarheid ... en zijn er als nabije metgezel voor zij die zich in de laatste levensfase bevinden.

De zorg- en ondersteuningsnoden zijn divers en complex, maar onze diensten streven altijd naar maximale zelfredzaamheid bij zowel de cliënt als hun omgeving. Dit vereist maatwerk en een *futureproof* financieringsmodel, evenals voldoende competente medewerkers.

Gezinszorg focust op de wensen en doelen van de zorgvrager, met een positieve benadering die de eigen mogelijkheden versterkt.

Tijdens het eerste huisbezoek bepaalt de dienst samen met de cliënt en diens omgeving de richting - met behulp van de BelRAI-instrumenten. Dit vormt een **continu proces** dat flexibel wordt aangepast aan veranderende behoeften en doelen.

En die doelen? Die kunnen van alles zijn, ze gaan over **alle aspecten van het leven**. Gezinszorg is op die manier steeds geïndiceerde zorg op maat.

- Woon- en leefklimaat
- Administratie en financiën
- Lichamelijke gezondheid
- Eerbied en respect
- Psychisch welzijn
- Socialisatie
- Sociale ondersteuning
- Opvoeding

preventieve rol

Versterking van onze preventieve rol is cruciaal. Als essentieel onderdeel van de eerste lijn fungeren we als ogen en oren die tijdig signalen opvangen. Hierdoor kunnen we niet alleen problemen voorkomen, maar ook ernstigere situaties zoals dementie, vereenzaming, mis(be)handeling, verwaarlozing, suïcidaal gedrag en verslavingen tijdig herkennen en passende actie ondernemen om erger te voorkomen.

100% toegankelijke gezinszorg: nood aan een groeiend aanbod

De diensten voor gezinszorg staan voor een divers, kwalitatief en toegankelijk aanbod. Als sector dringen we erop aan om deze toegankelijkheid ook in de toekomst te blijven waarborgen.

De voorbije jaren hebben de diensten voor gezinszorg aanzienlijke stappen gezet naar een meer **vraaggestuurde, doelgerichte en inclusieve dienstverlening**. Dit toegewijde engagement resulteerde in een systeem van hoge kwaliteit, afgestemd op de individuele behoeften van de cliënt. We streven ernaar dit engagement ook tijdens de komende legislatuur te handhaven.

Ons streven naar vooruitgang is een **continu proces**. Samen met beleidsmakers willen we gezinszorg verder versterken.

NOOD AAN MEER ZORGUREN

Het is essentieel om te blijven investeren in **zorg en welzijn**. De ontwikkelingen in de maatschappij en de verwachte groeiende vraag naar **thuiszorg** benadrukken de noodzaak om de capaciteit voor gezinszorg uit te breiden, om aan de zorgvraag te kunnen voldoen.

VERNIEUWEND AANBOD

Binnen onze sector streven we naar **vernieuwende oplossingen** voor gezinszorg door de diverse vormen van collectieve gezinszorg te versterken en zowel hybride als acute gezinszorg verder uit te werken. Dit stelt ons in staat om nog beter in te spelen op de noden en verwachtingen van cliënten.

- **Collectieve gezinszorg** biedt de mogelijkheid om medewerkers op een maatschappelijk verantwoorde, doelmatige en efficiënte manier in te zetten, rekening houdend met de toenemende zorgvraag, de arbeidsmarktproblematiek, veranderende samenlevingsvormen en de noodzaak tot sociale participatie van onze cliënten, waaronder de aanpak van eenzaamheid.
- **Hybride gezinszorg** biedt flexibiliteit bij het leggen van contacten, gerichte en laagdrempelige psycho-sociale ondersteuning, en maximaliseert de preventieve rol van gezinszorg. Dit past tevens binnen de noodzaak van doelmatig en efficiënt personeelsbeheer.
- **Acute gezinszorg** komt tegemoet aan dringende zorg- en welzijnsbehoeften door ons voorstel om onmiddellijke ondersteuning te bieden gedurende een periode van vier weken. Dit maakt efficiënt handelen mogelijk en vermindert tegelijkertijd de administratieve lasten.

AANDACHT VOOR BRUSSEL

Het is noodzakelijk om manieren te verkennen om Vlaamse gezinszorg in **Brussel** financieel toegankelijker te maken en de aanwezigheid ervan te behouden en te versterken.

Kern van *onze* zaak

-
Flexibel groeipad om te voldoen aan de zorgnood van morgen
 Investeren in uitbreiding van gezinszorg voor groeiende thuiszorgvraag
-
Duidelijk kader voor innovatie
 Mogelijkheid om in te zetten op vernieuwende gezinszorgvormen
-
Aandacht voor Brussel
 Vlaamse gezinszorg in Brussel behouden en versterken

2

sterke medewerkers maken sterke gezinszorg

Gezinszorg staat of valt met voldoende en competente medewerkers. We streven naar een sector die aantrekkelijk is, inzet op instroom, en voldoende opleidingsmogelijkheden biedt.

Samen met de volledige socialprofitsector en de overheid, blijven we ons inzetten voor de versterking van het zorgberoep.

+1000 COMPETENTE VERZORGENDEN / JAAR

We streven ernaar jaarlijks minimaal 1000 competente verzorgenden aan te werven. Dit wordt pas mogelijk als er een duidelijk kader is voor onze eigen opleidingscentra. De diensten voor gezinszorg hebben een rijke traditie als opleidingspartner en wensen die rol structureel te verankeren. Onze opleidingscentra bieden een stevige basis voor de vraag naar gekwalificeerde medewerkers door jaarlijks gemiddeld 680 cursisten op te leiden tot verzorgende-zorgkundige. Toch staan deze opleidingen momenteel onder druk. Daarom is het cruciaal dat de overheid haar bijdrage levert aan het waarborgen ervan. We zetten gezamenlijk in op in-service training, het aantrekken van zij-instromers en een nieuw financieringsmodel om de aanwerving van competente verzorgenden verder te ondersteunen.

NOOD AAN BIJKOMENDE OMKADERING

Om te kunnen omgaan met snel evoluerende zorgvragen, zetten we nog meer in op ondersteuning en coaching van medewerkers en het stimuleren van levenslang leren. De rol van begeleidend personeel wordt op dat vlak steeds crucialer. Daarom pleiten we voor financiering van 1 begeleidend medewerker per 75 cliënten. Deze medewerker zal zich richten op taken zoals aansturing, ondersteuning aan cliënten, planning, opleiding, coaching, sociaal onderzoek, indicatiestelling, zorgcoördinatie, en meer.

ÉÉN AANBOD GEZINSZORG: GERICHT INZETTEN VAN MEDEWERKERS

We streven naar een geïntegreerd aanbod met meer mogelijkheden voor logistiek personeel. Om een vlottere samenwerking tussen verpleegkundigen en verzorgenden te faciliteren, vragen we de mogelijkheid om binnen een kwaliteitskader vlot afspraken te kunnen maken binnen een zorgcontext om verpleegkundige handelingen te kunnen delegeren aan verzorgend personeel van de gezinszorg, waardoor schaars zorgpersoneel op een efficiënte wijze kan worden ingezet.

GROTERE AANTREKKINGSKRACHT VAN DE SECTOR

Om als sector aantrekkelijk te blijven, streven we naar een gelijke verloning met vergelijkbare functies in andere zorg- en welzijnssectoren. We faciliteren een werkomgeving die groei, innovatie en verantwoordelijkheid stimuleert. Daarnaast werken we actief aan een positieve beeldvorming van de sector, waarbij betrokkenheid van beleidsmakers en media van groot belang is.

Kern van *onze* zaak

Nood aan meer omkaderingspersoneel

1 begeleidend medewerker per 75 cliënten

Bredere rol voor logistiek personeel

Kader dat toestaat om logistieke ondersteuning breder te kunnen invullen

Aantrekkelijke loons- en arbeidsvoorwaarden

Gelijk loon voor gelijke functies in zorg en welzijn volgens VIA7-akkoord

Prominente rol voor onze opleidingscentra

Met bijkomende focus op zij-instromers

3

kwalitatieve gezinszorg vereist financiële zekerheid

Evenwicht tussen ambitie en realiteit vormt de kern van onze aanpak. We bekijken de financiering vanuit drie essentiële perspectieven, met als doel gezinszorg betaalbaar te maken voor de cliënt, duurzaam voor de diensten en verantwoord tegenover de samenleving.

BETAALBAAR VOOR DE CLIËNT

De eigen bijdrage van de cliënt mag geen hindernis vormen voor het verkrijgen van gezinszorg. Het waarborgen van financiële toegankelijkheid wordt ondersteund door de toekenning van zorgbudgetten binnen het kader van de Vlaamse sociale bescherming. Wij streven er binnen dit kader naar om deze budgetten te verhogen, waardoor zorg en welzijn voor iedereen bereikbaar blijft.

DUURZAAM VOOR DE DIENSTEN

De financiering dient zodanig opgezet te worden dat de beoogde zorg en ondersteuning, binnen een innovatief kader van sociaal ondernemerschap, financieel duurzaam en volledig kostendekkend zijn. Zo waarborgen we blijvende continuïteit, kwantiteit én kwaliteit in de zorgverlening en tewerkstelling.

VERANTWOORD VOOR DE MAATSCHAPPIJ

Onze inzet is gericht op een effectieve en efficiënte allocatie van middelen, zodat de gestelde doelen voor geïndiceerde zorg en ondersteuning op maat van de cliënt daadwerkelijk worden behaald. Hiermee willen we transparantie bieden en verantwoording afleggen aan de samenleving over de besteding van publieke middelen.

nieuw financieringsmodel dringt zich op

We reiken de hand om samen met de overheid een nieuw financieringsmodel uit te werken dat volledig kostendekkend is voor het realiseren van de beoogde zorgdoelstellingen, transparant waar nodig en rekening houdend met de diversiteit tussen de verschillende diensten.

In een kostendekkend financieringsmodel wordt de gebruikersbijdrage instant afgetrokken van de subsidies. Dit model zorgt er ook voor dat de kwetsbaarheid van cliënten geen negatieve invloed heeft op de inkomsten van de diensten, zoals nu het geval is binnen het huidige kader. De gebruikersbijdrage van de cliënt moet zo toegankelijk mogelijk worden vastgesteld en transparant zijn door middel van maximale automatisering.

Kern van de zaak

nood aan nieuw financieringssysteem

100% kostendekkend

Transparant

Maximaal geautomatiseerde gebruikersbijdrage

4

diensten *empoweren* als sociale ondernemers

Diensten voor gezinszorg zijn sociale ondernemingen met een grote maatschappelijke impact en meerwaarde. We gaan partnerschappen aan met andere sectoren en beleidsmakers om deze maatschappelijke impact te vergroten en efficiëntie na te streven in een kwaliteitsvol kader. Het proefproject om de samenwerking tussen jeugd- en gezinszorg te versterken in crisissituaties (1 gezin, 1 plan) is een concreet voorbeeld van deze aanpak.

Binnen onze visie streven we naar **flexibiliteit** en **innovatie**, rekening houdend met veranderende noden en wetenschappelijke inzichten. Er is een plaats weggelegd voor **blended dienstverlening** en **digitale tools** die in de bedrijfsvoering en dienstverlening geïntegreerd kunnen worden. **Regelluwte** helpt als versneller voor het implementeren en experimenteren met innovaties.

REGELGEVING EN HANDHAVING

Om ervoor te zorgen dat sociaal ondernemerschap en kwalitatieve gezinszorg kunnen gedijen, pleiten we voor **administratieve vereenvoudiging** en het **wegnemen van regeldruk**. We streven naar duidelijke kaders en **doelregelgeving** die diensten helpen om de doelen van de Vlaamse overheid te bereiken. Laten we samen het 'only-once-principe' omarmen, zodat we dubbele registraties of erkenningen zoveel mogelijk vermijden. We geloven dat goede regels kunnen bijdragen aan betere zorg en ruimte bieden voor nieuwe ideeën.

KWALITEIT

Binnen de regelgeving hebben diensten vrijheid om hun **eigen kwaliteitsmanagementsysteem** op te zetten. Een participatiegericht systeem moedigt hen aan om voortdurend te streven naar verbetering. Metingen moeten gericht zijn op het verbeteren van kwaliteit, ze zijn geen doel op zich. **Transparantie** en duidelijke interpretatie van metingen zijn essentieel, met een focus op verbeteracties. De sector werkt daarom nauw samen met het departement en het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg (VIKZ). Een effectief kwaliteitsopvolgingssysteem vereist investeringen in geautomatiseerde processen.

DUURZAAMHEID

Sociaal ondernemerschap betekent ook dat we ons inzetten voor **duurzaamheid**. Diensten voor gezinszorg zien het als een gezamenlijke taak om de **Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)** van de VN te realiseren. We vragen structurele middelen om deze duurzaamheidsinspanningen voort te zetten en gerichte acties op te zetten om onze impact op klimaatverandering te verminderen. Daarom is het essentieel dat de kantoren die zorg en ondersteuning coördineren of waar permanentie wordt geboden ook toegang krijgen tot dezelfde middelen voor verduurzaming zoals beschikbaar voor de andere actoren in de zorg- en welzijnssector.

Kern van *onze* de zaak

Participatief kwaliteitssysteem

Nood aan middelen voor geautomatiseerde kwaliteitsprocessen

Ademruimte voor sociaal ondernemerschap

Vraag om duidelijke kaders en doelregelgeving

Verduurzamen en vergroenen van de gezinszorg

Behoeftte aan ondersteuning om drempels weg te nemen

zorggezind

Thuiszorg Netwerk

Met dank aan alle diensten voor gezinszorg voor het ter beschikking stellen van het nodige beeldmateriaal

Redactie en opmaak: Zorggezind vzw
info@zorggezind.be | www.zorggezind.be

V.U. Stefaan Berteloot | Zorggezind vzw | Sint-Jansstraat 30 | 1000 Brussel